

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold.,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in opravišтво sta na mestnem trgu št. 10.

Premilostni, prečastiti

pokrovitelj

„Cecilijinega društva“ za Ljubljansko škofijo,

visokorodni gospod

Janez Krizostom Pogačar,

knezoškof Ljubljanski,

veliki križnik c. kr. Franc Josipovega reda, komandér c. kr. Leopoldovega reda, doktor bogoslovja itd. itd.,

so po dolgi bolezni, prevideni sè sv. zakramenti za umirajoče, dné 25. januvarija, v 74. letu svoje starosti, mirno v Gospodu zaspali.

Truplo preljubega višjega pastirja se je v ponedeljek dné 28. januvarija po slovesnem sprevodu, sv. maši in navadnih absolucijah okoli poludne v rakev Ljubljanske stolne cerkve položilo.

Cecilijino društvo dolguje svojemu plemenitemu pokrovitelju najiskrenejšo hvalo in veden najblažji spomin.

R. I. P.

Prijateljska pisma.

I.

Ko sem Te zadnjič obiskal, prišla sva v svojih pogovorih tudi na cerkveno glasbo, za katero se oba zanimivava. Rekel sem, ker nama ni pripustil čas o tej reči dalje govoriti, da Ti bom pismeno odgovoril na vse pomislike in vprašanja. Danes spolnujem svojo obljubo, toda pismo Tebi namenjeno, poslal sem vredništvu „Cerkvenega Glasbenika“ z željo, da ga ne bodeš samo Ti bral, ampak da ga bodo brali tudi Glasbenik-ovi naročniki, vsaj tisti, ki ga vselej prerežejo.

Veliko, ljubi moj, se je pisalo že o latinskem petji pri petih mašah. Vem, da si tudi Ti precej o tem bral in ravno zato se toliko bolj čudim, da se nagibaš na stran onih, ki pravijo, da se sme vsaj nekaj, če tudi ne vse, peti v domačem slovenskem jeziku. Ne bodem Ti našteval cerkvenih določil temu menenju nasprotnih.*) Pustiva pri miru že tolikrat citirane dekrete S. R. C. in pojdiva k „argumentum ad hominem“. Ti veš, da hoče mašnik takrat, kadar mašo poje, posebno slovesno in navdušeno moliti. Zato peta maša ni tako „tje v en dan“; imeti mora pravičen vzrok in potrebne priprave. Kaj bi Ti n. pr. rekel ženinu, ki hoče pri poroki peto mašo imeti in je pripravljen zato tudi nekaj več plačati? Ali bi prašal organista, če mu je znana „Missa de sponso et sponsa“? Tvoja želja po resnici me v tem potrjuje, kakemu drugemu bi pa ne prišlo na misel to vprašanje. Kaj bi si toraj Ti mislil, če bi bila pri poroki peta maša, na koru bi se pa pela namesto dotičnega ofertorija: „In Te speravi Domine“! po stari „viži“ znana:

„Tam v Kani Galileji
Je ena srečna vohcet bva“?

Ali bi se Ti ne studilo nad to smešnostjo, ki se godí v škofiji in ali bi ne zaklical prizadetim: „Utinam saperent et intelligerent!“ Toda ako se podaš v pogovor z njimi in ako jim dokazuješ nedoslednost in nasprotje take službe božje, slišal bodeš razžaljive besede in prišel v zamero. Zato Ti svetujem to-le, česar se tudi sam več kot štiri leta držim: Nikar ne govori z nasprotniki cerkvenega petja pri kozarci vina ne v gostilnici niti na domu; zakaj vsaka vzvišena reč potrebuje popolne treznosti in le takrat, kadar je duh prost pozemeljske omotice, more ceniti, kaj je pokorščina do Cerkve in kakošna da mora biti iz te pokorščine izvirjajoča umetnija.

Sicer pa nikar ne misli, ljubi moj, da bi bil tudi jaz izmed števila tistih rigorozistov, ki zahtevajo v cerkvi pri peti maši naenkrat**) izključljivo latinsko petje. Takí tirjajo nemogoče. Ako bi poskusili, kaj se pravi uriti pevce v latinskem tekstu, bi ne govorili kaj takega. Moja misel, predragi, je ta-le: Ako bi se bili poprijeli vsi p. n. čč. gg. predstojniki načel cecilijinega društva ljubljanske škofije precej prvo leto (1878.), ko se je dru-

*) Prav! čemu nasprotnih? — Blagovolite rajši priobčiti ono „izrečno papeževo dovoljenje“, po katerem se pri velikih, petih mašah smejo vplesti pesni v ljudskem jeziku; vsaj tako sem bral v „Soči“ (XIV. 1.) in iz nje ponatisneno v „Slovenca“ (XII. 6.). Marsikatero vest bodete potolažili, tudi radovednega stavca.

**) Kdor v šestih letih nij nič storil, se vendar ne more pritožiti radi prekratkega obroka; posnemal naj bi vsaj — polža! Vredn.

štvo ustanovilo, bi imeli zdaj po preteklih šestih letih cerkvene pevske zборе, ki bi bili dika službe božje in ponos škofiji. Ker se pa to — izvzemi silo malo župnij! — nij zgodilo, bi začel jaz vsaj z novim letom tako-le:

Za vsako peto mašo bi naučil pevce samo eno liturgično molitev. Introitus, Graduale, Offertorium in Communio bi kot spremenljive dele svete maše v začetku popolnoma opustil in bi začel zato z nespremenljivimi deli, to je z liturgičnimi molitvami, katere so pri vsaki maši enake. Po tem pravilu bi jih naučil za Velikonoč „Kyrie“, za Vnebohod „Gloria“, za Binkošti „Credo“, za sv. Petra in Pavla „Sanctus“, za Marijino Vnebovzetje „Benedictus“ in za Marijino Rojstvo „Agnus Dei“.*) Pogledj prijatelj! Po tej poti bi jih naučil v petih mesecih celo latinsko mašo! In koliko bi se dalo storiti v enem letu, dveh, treh, štirih letih! Sevéda ne brez truda in ne brez nejevolje, pač pa s sitnostimi in z oporekanjem. Toda dobra volja in veselje do reči vse težave premaga. S spremenljivimi liturgičnimi molitvami bi pa začel še-le po tem, ko je pevcem znana pravilna izreka nespremenljivega teksta sv. maše.

Naj sklenem današnji list. Veliko je še v peresu, pa potrpi do prihodnje številke!

Tvoj

J. Borovski.

Spremenljive pevske molitve pri sv. maši

ob nedeljah in zapovedanih praznikih l. 1884. (po direktoriji ljubljanske škofije.)

(Dalje.)

3. februarija. Dom. IV. p. Epiph., sv. Blazij (s. *Blasii Ep. M.*), dup.

Introitus.

Státuit ei Dóminus testaméntum pacis, et principem fecit eum: ut sit illi sacerdotii dignitas in aetérnum.

Ps. Meménto Dómine David: et omnis mansuetúdinis ejus. V. Glória Patri. Ton. I.

Sklenil je ž njim Gospod zavezo miru in postavil ga je poglavarjem: da je pri njem čast duhovenstva na veke.

Spominjaj se, o Gospod, Davida: in vse krotkosti njegove. V. Čast Očetu. Ton I.

Graduale.

Invéni David servum meum, óleo sancto meo unxi eum: manus enim mea auxiliábitur ei, et bráchium meum confortábit eum. V. Nihil proficiet inimicus in eo, et filius iniquitátis non nocébit ei. Alleluja, alleluja.

Tu es sacerdos in aetérnum, secúndum órđinem Melchisedech. Alleluja.

Našel sem Davida, hlapca svojega, sè svojim svetim oljem sem ga mazilil; kajti roka moja mu bode pomagala in rama moja ga bode potrdovala. V. Ne bode ga užugal sovražnik, in sin krivice ne bode mu škodoval. Alleluja, alleluja.

Ti si duhoven na veke po redu Melkizedekovem. Alleluja.

Offertorium.

Veritas mea et misericórdia mea cum ipso: et in nómine meo exaltábitur cornu ejus.

Resnica moja in usmiljenje moje bodeta ž njim: in v mojem imenu bode povišana moč njegova.

*) Oprostite g. Borovski sitnemu stavcu, ki méni, da bi bilo bolje, onih 6 stalnih točkov naučiti se do malega Šmarna in takrat vse skupej zapeti.

Communio.

Semel juravi in sancto meo: semen ejus in aeternum manebit: et sedes ejus sicut sol in conspectu meo, et sicut luna perfecta in aeternum: et testis in coelo fidelis.

Enkrat sem prisegel pri svetosti svoji: zarod njegov bode na veke ostal: in sedež njegov bode kakor solnce pred obličjem mojim, in kakor luna popolnoma vekomaj: in kakor zvesta priča na nebu.

10. februarija. I. predpepelnična nedelja (*Dom. in Septuagesima*), 2. cl.

De ea, sem.

Introitus.

Circumdederunt me gemitus mortis, dolores inferni circumdederunt me: et in tribulatione mea invocavi Dominum, et exaudivit de templo sancto suo vocem meam. Ps. Diligam te, Domine, fortitudo mea: Dominus firmamentum meum et refugium meum, et liberator meus. V. Gloria Patri. Ton. V.

Obdali so me smrtni vzdih, bolečine peklenske so me obdale: in v stiski svoji klical sem Gospoda, in uslišal je s svojega svetega svetišča moj glas. *Ps.* Ljubil te bodem, o Gospod, hrabrost moja: Gospod je trdnjava moja in pribežališče moje in rešitelj moj. *V.* Čast Očetu. Ton *V.*

Graduale.

Adjutor in opportunitatibus, in tribulatione: sperent in te, qui novērunt te: quoniam non derelinquis quaerentes te, Domine. V. Quoniam non in finem oblivio erit pauperis: patientia pauperum non peribit in aeternum: exurge, Domine, non praevaleat homo.

Pomočnik o pravem času in v stiski: upajo naj v te, kateri te poznajo; kajti ne zapuščaš jih, ki tebe iščejo, o Gospod. *V.* Zakaj do konca ne bode pozabljen ubogi: potrpežljivost ubozih ne bode se zgubila vekomaj: vzdigni se, Gospod, naj ne premaga človek.

Tractus.

De profundis clamavi ad te, Domine: Domine exaudi vocem meam. V. Fiant aures tuae intendentes in orationem servi tui. V. Si iniquitates observaveris, Domine, Domine, quis sustinebit? V. Quia apud te propitiatio est, et propter legem tuam sustinui te, Domine.

Iz globočine vpijem k Tebi, o Gospod: Gospod usliši moj glas. *V.* Naj poslušajo ušesa tvoja prošnje hlapca tvojega. *V.* Ako bodeš na pregrehe gledal, Gospod, kdo bode obstal, o Gospod? *V.* Kajti pri tebi je sprava, in radi postave tvoje čakam tebe, o Gospod.

Offertorium.

Bonum est confiteri Domino, et psallere nomini tuo, Altissime.

Dobro je izpoznavati Gospoda in prepevati imenu tvojemu, Najvišji.

Communio.

Illumina faciem tuam super servum tuum, et saluum me fac in tua misericordia: Domine non confundar, quoniam invocavi te.

Razsvetli obličje svoje nad hlapcem svojim, in otmi me po svojem usmiljenji: Gospod, ne bodem zbeگان, ker sem klical v tebe.

17. februarija. II. predpepelnična nedelja (*Dominica in Sexagesima*), 2. cl.

De ea, sem.

Introitus.

Exurge, quare abdormis Domine? exurge, et ne repellas in finem: quare faciem tuam avertis, oblivisceris tribulationem nostram? adhaesit in terra venter noster: exurge Domine: adjuva nos, et libera nos.

Ps. Deus, auribus nostris audivimus: patres nostri annuntiaverunt nobis. V. Gloria Patri. Ton. I.

Vstani, zakaj spiš, o Gospod? vstani, in ne zametuj nas vekomaj: zakaj obraz svoj proč obračaš, pozabljaš stiske naše? k tlam potlačen je naš trebuh: vstani o Gospod: pomagaj nam in reši nas.

Ps. O Bog, z ušesi smo slišali: očetje naši oznanovali so nam. *V.* Čast Očetu. Ton *I.*

Graduale.

Sciant gentes, quoniam nomen tibi, Deus: tu solus altissimus super omnem terram. V. Deus meus, pone illos ut rotam et sicut stipulam ante faciem venti.

Vedó naj národi, da je tebi ime Bog: da si ti edini Najvišji po vsem svetu. *V.* Moj Bog, naredi jih kakor kolo in kakor pleve na vetru.

Tractus.

Commovisti, Domine, terram et conturbasti eam. V. Sana contritiões ejus, quia mota est. V. Ut fugiant a facie arcus: ut liberentur electi tui.

Zmajal si, o Gospod, zemljo ter jo pretresel. V. Zaceli razpoke njene, ker je bila pretresena. V. Da beže pred lokom: da se rešijo izvoljeni tvoji.

Offertorium.

Pérfice gressus meos in sémitis tuis, ut non moveántur vestigia mea: inclína aurem tuam, et exaúdi verba mea: mirífica misericórdias tuas, qui salvos facis sperántes in te, Dómine.

Potrdi hojo mojo na stezah svojih, da ne spodleté stopinje moje: nagni uho svoje ter usliši besede moje: čudovito skaži usmiljenje svoje, ki otévaš upajoče v tebe, o Gospod.

Communio.

Introibo ad altáre Dei, ad Deum qui lactificat juvenútatem meam.

Stopil bodem pred altar božji, pred Boga, ki razveseljuje mladost mojo.

24. februarija. III. predpepelnična nedelja (*Dom. in Quinquagesima*), 2. cl. *De ea, sem.*

Introitus.

Esto mihi in Deum protectórem, et in locum refúgii, ut salveum me fácias: quóniam firmaméntum meum, et refúgium meum es tu: et propter nomen tuum dux mihi eris, et enútries me. Ps. In te Dómine sperávi, non confundar in aetérnum: in justitia tua líbera me, et éripe me. V. Glória Patri. Ton. VI.

Bodi mi Bog varuh in kraj pribežališča, da me rešiš: zakaj, moč moja in pribežališče moje si ti: in zavoljo imena svojega mi bodeš vodnik in me bodeš živil. Ps. V tebe, o Gospod, sem upal, ne bodem osramoten velikomaj: po pravici svoji me reši in otmí. V. Čast Očetu. Ton VI.

Graduale.

Tu es Deus, qui facis mirabília solus: notam fecisti in géntibus virtútem tuam. V. Liberásti in bráchio tuo pópulum tuum, filios Israël, et Joseph:

Ti si Bog, ki edini delaš čuda: oznanil si med národi moč svojo. V. Rešil si sè svojo ramo ljudstvo svoje, sinove Izraelove in Jožefove.

Tractus.

Jubiláte Deo omnis terra: servíte Dómino in laetitía. V. Intráte in conspéctu ejus in exsultatióne: scitóte, quod Dóminus ipse est Deus. V. Ipse fecit nos, et non ipsi nos: nos autem pópulus ejus, et oves páscuae ejus.

Ukajte Bogu vse dežele: služite Gospodu v veselji. V. Vstopite pred obličje njegovo z radostjo: vedite, da Gospod sam je Bog. V. On nas je naredil in ne mi sebe: mi pa smo ljudstvo njegovo in ovce paše njegove.

Offertorium.

Benedíctus es Dómine, doce me justifications tuas: in labiis meis pronuntiávi ómnia júdicia oris tui.

Hvaljen si o Gospod, uči me postave svoje: z ustnicami svojimi sem oznanil vse sodbe tvojih ust.

Communio.

Manducavérunt, et saturáti sunt nimis, et desidérium eórum áttulit eis Dóminus: non sunt fraudáti a desidério suo.

Jedli so in prenasiteni so bili: in njihovo željo jim je spolnil Gospod: niso bili prekrateni v poželenji svojem.

(Dalje prih.)

Navod za podučevanje v petji po Paris-Galin-Chevé-ovi metodi (sè številikami).

(Sostavil Greg. Jakelj.)

(Konec.)

C. Vaja v petju z izrazom (Dinamika).

Vse melodične in ritmične vaje naj se pejejo lepodoneče. Posebno naj se pazi, da učenci vokale dobro izgovarjajo. — Poje naj se rahlo, nježno,

a tudi ne prešibko. Da se lep ton doseže in v navado pride ali da natorno petje postane umetno, naj se poje vsaj pol leta vse le *pp* ali *p*, in še pozneje naj se vsak ton vselej *pp* začne (nastavi) ter nikdar naj se ne pripuša preglasno peti (kričati).

Učenci naj se vadijo o pravem času sopsti, namreč ne v sredi besede ali med besedami, ki so v tesni zvezi med seboj, da se razumljivost ne kvari. — Intonuje naj se določno, brez omahovanja (negotovosti).

Da se doseže lepo petje, organi ne utrudijo, pazljivost pospešuje in glasovi bolje spoznajo, naj se ne poje zmirom vse skupno, temuč menjajoč se po razdelkih, trumah, klopéh in zlasti posamezno; nježnejši pevci na prvo, drugi za njimi. Pesmi naj pojejo boljši pevci večkrat solo, da se drugi od njih učé. Dobri izgledi k lepemu petju veliko pripomorejo.

Vender pa je od kraja poglobitna stvar, da se učenci pravilno t. j. čisto in v taktu peti učé; dinamika se vtegne dodejati, kadar pri vaji ali pesmi ni več težkote v melodičnem in ritmičnem oziru. Izvrševanje dinamike po dotičnih znamenjih je znano vsakemu pevoučitelju iz notne metode, ter se dotične vaje nahajajo v Stahl-ovi Singschule I. v delu C. na str. 16.

D. Vaje s pesmimi.

Pesmi v „pevčku“, namenjene za I. pevski kurs (leto) so vredjene po melodični, ritmični in jezikovni težkoti:

Prvi del obsega pesmi s celodobnimi toni, najpred z ložjimi, potem s težjimi intervali, dalje s podaljšanjem zloga na 2 tona, slednjič en dvoglasni kánon, s katerim se vadijo učenci paziti na svoj glas.

Opomba: Za najprve pesemske vaje se utegnejo tudi porabiti štev. 1, 2, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 13 Förster-jeve pesmaričice.

Drugi del „Pevčka“ obsega pesmi s celo- in polodobnimi (razpolovičenimi) toni in sicer še brez polodobnih podaljšav in polodobnih molk, ki so prihranjene za II. pevski kurs.

Kadar učenci dobro znajo polodobne ritmične vaje, morejo tudi vse pesmi iz 2. dela pevčka ex notis solmizovati. Tudi tu utegnejo za prve pesemske vaje služiti štev. 3, 6, 8, 12 Förster-jeve pesmaričice. — Da bi kdo takoj s tekstom pel, moral bi poseben pevski talent imeti. Treba je toraj učence še le vaditi, mesto tonskih imen — besede podkladati, in sicer po tem-le redu:

1. tekst razlagati, ga v taktu brati,
2. tone v taktu brati in takt bítí,
3. solmizovati (tone po imenu peti) brez takta,
4. solmizovati v taktu brez taktovanja, s taktovanjem,
5. v taktovskem jeziku brati, peti takta ne bíjoč, ga bíjoč,
6. tekst peti brez takta in v taktu (počasi). (En del učencev naj solmizuje, drugi naj poje, in narobe, slednjič vsi pojó),
7. peti v pravem tempo, takta ne bíjoč, ga bíjoč,
8. peti z dinamiko.

Seveda ni treba vselej vseh točiek rabiti, ampak le od prvega začetka, kadar težkote hitreji postop ovirajo. Tudi se učencem utegne dati naloga,

naj se doma dobro navadijo solmizovati, da napev skoraj v spominu imajo, potem bo šlo podlaganje teksta veliko hitreje od rok. Po nekaterih navajenih pesmih utegne se jim tudi že dati za domačo nalogo, naj se pesem peti navadijo, in zmožnejši bodo nalogo večidel dobro izvršili.

Opomba: Daljni razvoj melodike in ritmike ter prehod v notno sistemo utegne ob ugodnih razmerah slediti v II. delu navoda. Tu bodi le še pridejana:

Sostava znamenj za vse tonske načine

po številikini metodi na piščaliko A - C ali zvenuljo A.

Zaznamba po		Tonski način	Zaznamba po		Tonski način
številikah	notah		številikah	notah	
C = 1 } A = 6 }	—	C - dur A - mol	C = 4 } A = 3 }	6 # 6 ♭	Fis - dur & Dis - mol Ges - dur & Es - mol
C = 5 } A = 3 }	1 ♭	F - dur D - mol	A = 7 } C = 2 }	5 #	H - dur Gis - mol
C = 2 } A = 7 }	2 ♭	B - dur G - mol	A = 4 } C = 6 }	4 #	E - dur Cis - mol
C = 6 } A = 4 }	3 ♭	Es - dur C - mol	A = 1 } C = 3 }	3 #	A - dur Fis - mol
C = 3 } A = 2 }	4 ♭	As - dur F - mol	A = 5 } C = 7 }	2 #	D - dur H - mol
C = 7 } A = 5 }	5 ♭	Des - dur B - mol	A = 2 } C = 4 }	1 #	G - dur E - mol

Pridejana številika kaže ton, ki ga ima s piščaliko (zvenuljo) naznanjeni A ali C v dotični pesmi, in po katerem si učenci lahko sami druge tone (tonski način) poiščejo, n. pr. št. 15. „Pevčka“: A = 3. Ta pesem se začne s tonom A na 3; toraj se začne s tem tonom solmizovati. — Št. 17. ima znamenje: A = 4. S tonom A začemši se zapoje 4 3 2 1 ali 4 1 in z 1 se začne solmizovati.

Pesmi, ki nimajo znamenja za tonski način, pojejo se v poljubni višini po zmožnosti učencev, ali še bolje sedaj malo više, sedaj malo niže, da se tonski obseg učencem polagoma in varno razširjuje.

D o p i s i.

— Iz **Sl.**, 20. jan. — „Viel' Feind', viel Ehr'“, kaj ne g. vrednik, to posebno velja nam cecilijancem? Ni zadosti, da so nekateri ogovori že desetkrat in večkrat ovrženi, vedno jih še ponavljajo naši nasprotniki. Vedno se pogrevajo stare fraze: kakor da bi cecilijanci ne bili vneti Slovenci, očitajo nam, da nam ni mar za domač jezik v cerkvi.*) Takim dokazuj

*) Najboljši odgovor in ugovor jim vendar mora biti slovenska cerkvena pesmarica „Cecilija“, katero so na svetlo spravili vendar le cecilijanci! Vr.

človek, kolikor moreš, kaži jim dejanja, vsemu temu nočejo vrjeti. — Tudi jaz sem mislil bolj obširno odgovoriti „podlistkarju“, ki nas hoče podučiti „da gospod Bog tudi slovensko razume“, pa rajši opustim, ker je Vam toliko za „ljubi mir“ in ker ste prepričani, da takim dokazovanja ne zdajo veliko. Človek mora res dandanes debelo kožo in kosmate ušesa imeti. Neki c. kr. uradnik je enkrat nekemu cecilijancu v večji družbi, ko so se čudili veliki vnemi, ki se je razodevala pri vstanovljenji kranjske cecilijanske podružnice, rekel: „Škoda za toliko gorečnost pri tako nizkem podvzetju!“ Ti in enaki obsojajo nas brez poznanja našega pravega namena, ali pa nas vsaj nočejo poznati.

Vi cecilijanci preveč škilite v Rim, vi mislite, da slovenski jezik ni „salonfähig“, sem slišal že parkrat ugovarjati in to celo od visoko postavljenih izobraženih gospodov. — No, ali bi bil tolik dobiček, ako bi se pri slovesnih sv. mašah pelo slovensko? Zelo dvomim. Novoslovenski jezik gotovo ne bo nikoli liturgično cerkveni jezik na Slovenskem, posebno v našem času ne. K večjemu, če bi Rim dovolil staroslovensko narečje. In koliko dobička bi bilo od tega za ljudstvo? Spominjam se, da so na praznik sv. Cirila in Metoda 5. julija 1881. leta peli bogoslovci ljubljanski v stolni cerkvi zjutraj pri slovesni sv. maši — služil jo je med obilno azistenco pred g. kan. dr. Čebašek — Kuhačevo staroslovensko mašo. Še tisti dan mi je nek pri ravno tej maši navzoč mož rekel: „Zakaj vendar niso peli slovensko, saj ta dva svetnika sta bila slovenska aposteljna?“ Saj so peli, odgovorim jaz in celo staroslovensko (? Vr.), blizo tako, kakor sta Ciril in Metod oznanovala sv. vero. „Tako?“ odgovori mož, „mislil sem jaz in tudi drugi, da pojó latinsko, ker niso nič razumeli, le pri darovanji slišal sem dvakrat: Slava Cirilu, slava Metodu!“ Bila je to Liszt-ova himna poslovenjena.

Pa rekel sem, da tudi jaz takim očitanjem ne odgovarjam. Bilo bi pač bob ob steno. Dejanja jih bodo že počasi spreobrnila, saj „Cecilija“, družbena knjiga družbe sv. Mohora, je gotovo najlepši dokaz na taka zabavljanja. (Utinam saperent! Vr.)

Namenil sem se pa nekoliko napak navesti, pri katerih imajo naši — ne rečem ravno nasprotniki — nekoliko pravice, kako zabavljivo izustiti. Povem pa naravnost, da ne mislim s tem koga žaliti, ampak le nekatere zapreke hočem odstraniti, katere velikrat neko mržnjo in nejevoljo celó pri tistih napravljajo, ki imajo še precej potrpljenja z nami, ali ki so celó vneti za našo stvar. Mislim namreč na neke napake, ki se le prerade vrivajo pevovodjem in organistom, in te so, kar se tiče petja, kakor tudi orgljanja.

Najprvo petje. Govorim tukaj največ o slovesni sv. maši, pri neslovesni se zelo vstreza navzočemu ljudstvu, saj kolikor je meni znano. — Marsikateri organist vzame v roko latinsko mašo in začne učiti pevce. Vidi pa v skladbi polovnih not vse polno ter si misli: to se mora prav počasi pobožno peti in tako tudi uči. Pozabljen je tako največkrat tempo, in tako trpi „Credo“ s popolnim tekstom deset ali še več minut. Navzoči imajo tukaj pač dovolj vzroka, svojo nejevoljo kazati nad cerkvenim petjem, posebno če se še to zgodi po zimi v mrazu, ko bi že vsak rad kmalu prišel za peč ali v gorko sobo. — Prav je, pevce od kraja bolj počasi učiti, da bolje razumejo, ali pozneje mora biti to hitreje.

Nek župnik, ki veliko dela za povzdigo cerkvenega petja, mi je enkrat rekel: „Vse bi še bilo pri tem petji, ako bi se le tako ne vleklo, „Glorie“ ali „Crede“ konca človek kar pričakati ne more.“ Res to petje zadovolji ušesom, vse se prijetno sliši, ali prepočasno je vse. — Pač res! Celó „Glorio“ ali celó „Credo“ vedno enakomerno peti, utruji pevce, kakor poslušalce. Naj bodo še tako lepi akordi, melodija še tako prijetna, če se pa redno v en tempo glasi, tudi veliko prednosti zgubi.

Enkrat sem slišal peti „Credo“ celo prav počasi. Tudi pri „Resurrexit tertia die“ se je v prejšnjem počasnem načinu nadaljevalo. Nehote mi je prišlo na misel: No, če je naš Zveličar toliko časa potreboval za svoje vstajenje, kakor ti, da to dejanje izrazijo, potem je že precej časa trajalo. Res je, da so novejšje skladbe težke za igrati, tirjajo že precej izurjenosti in gibčnosti v prstih. Pa saj se pri podučevanju, ko mora pevovodja tolikrat eno in isto ponavljati, že precej spretnosti pridobi in prsti navajeni pravih skladb, skoraj že sami od sebe tudi težke pasaže hitro izpeljujejo, kateri organist ni še tega skusil?

*) Kaj pa pridiga, katera čestokrat po celo uro traja — in kakošna! Vr.

Dobro je tudi peti brez spremljevanja orgel, se vé da, tukaj morajo biti pevci dobro naučeni, mora biti vsaki glas „trden“, da ne pridejo, kakor pravimo, iz „kontexta“. Orgle kolikor toliko pokrijejo petje, posebno še tam, kjer se glasovi križajo; potem se lahko spreminja sedaj bolj hitro in zopet odjenjaje bolj počasi.

Enako se tudi na znamenja premalo gleda. Velikrat se „mezzoforte“ skozi celi odstavek glasi. Skladatelj gotovo ni zastoj, ali le da bi se igral, napisal tudi piano, forte itd., ampak zato, ker vé, da se s tem veliko več življenja vpelje in tudi več pozornosti zbudi.

Še druga napaka je ta, da nekateri radi skladbe, posebno harmonijo popravljajo. Pridejo bolj nagli prehodi, ali težki skoki v glasovih, hitro spremené v navadne trizvoke (Dreiklänge) ali si pomagajo s prehodi v sorodni „molakord“. Res je s tem pomagano pevcem in vodju, pridobi se nekaj časa, ali koliko je tukaj zgubljenega! Velikrat ravno tisti akordi najbolj kažejo značaj pesni, ali kake posebne čute budé.

„Tako lepa pesen, pa tako pokvarjena!“ rekel mi je enkrat v glasbi dobro izurjen gospod. „Ravno tam kjer človeka pri tej pesni nekoliko gane, pa jo po svoje zavijejo in ves učinek skladbe splava po vodi“. Rad sem mu pritrtil, da je resnico govoril. In kaj bo, naj pride k tistim pevcem drugi pevovodja? Ložje jih bo novo težjo skladbo naučil, kakor staro pokvarjeno in predrugačeno pravilno peti. Tedaj le strogo držati se tega, kar nam je skladatelj podal, on je gotovo najbolje vedil, zakaj je postavil tako in ne drugače.

Natančno izgovarjanje besedí se tudi ne more nikoli dovolj priporočati. V tem obziru res voditelji petja veliko storé, vsaj kolikor je meni znano. Zato je dobro, da se pevkam in pevcem, ki niso zmožni latinščine, spišejo besede s črkami, kakor se v slovenskem izgovarjajo.

Na stran sem se moral enkrat obrniti, da nisem žalil s smehom nekega starega, sicer vse časti vrednega moža, ki mi je pravil, da je tudi on bil v svojih mladih letih cerkven pevec. „To smo se skupaj vzeli, posebno kadar je bila zahvalna pesem „Te Deum“. Vedo, takrat smo jo pa po latinsko vrezali: „Ta dílen lautámus tá túmini conbítímur“. (Te Deum laudamus, te Dominum confitemur). Mož mi je začel prav navdušeno arijo peti, ali mene je zeló smeh lomil, ko sem slišal tako spačene besede.

Naše ljudstvo tirja tudi za posebne praznike cerkvenega leta tudi posebne pesni. In v tem obziru je dandanes kaj težko vstreči ljudem. Preveč so razvajeni in cerkvenomuzikaličen okus je zeló pokvarjen. Ni dosti še od tega, ko je bila v nekih krajih navada, da je moral organist za posebne praznike in za posebne cerkvene slovesnosti dobiti za to vedno nove primerne pesni. Če ni bil tako srečen, da bi jih bil dobil od drugod, moral se je sam vvesti na pegaza. Pa kaj je vse tako prišlo na dan? Nočem ponavljati takih in tudi „Cerkv. Glasbeniku“ bi zmanjkalo prostora, saj ljudstvo jih ima še tako veliko v spominu. Da pa vendar brez izgleda nismo, podam tukaj velikonočno, ki jo je zložil in pel brumen organist prav s patosom v cerkvi:

Vsak se čud',
Svet Peter tud';
Vsak se mûja,
Da poje allelúja.

Kaj ne, tukaj veje cerkveni duh? Ali pri škofovem obiskovanji:

Prišli so ta gnadjivi firšt,
Al' bodo jedli klobase — biršt?
Pa, ker je danes sabota
Nu, bo dobra tudi šildkrota.

Te in enake pele so se na koru pri slovesni sv. maši. Jaz prav nič ne pretiram, slišal sem sam, ali so mi pa pravili taki, na katerih besedo se smem popolnoma zanesti.

Pa dovolj tega! Novo je bilo in za to je ljudem dopadlo, in tak organist, ki je imel enakih dosti pripravljenih, slovel je daleč na okrog; skoraj gotovo je nekoliko več pšenice pri biri zato nabral. Hvala Bogu! da se dandanes tirja pravilen tekst in pa skladba, v kateri se res nahaja kaj cerkvenega duhá.

(Dalje prih.)

— **Iz Šent-Vida nad Ljubljano.** — Skoraj da ne vem prav nič posebnega o cerkvenem petji pri nas povedati, ker se ni nobena sprememba zgodila gledé spolnovanja

liturgičnih pravil, ampak nadaljuje se vse tako, kakor je bilo pred nekaj leti pričeto, namreč brez usmiljenja strogo in dosledno. — Vprašati bi me znal kak moj drag prijatelj: „I kaj si pa dosegel s tako kruto trmoglavostjo“? Odgovorim mu, da gotovo več, kakor pa z nedoločenim in nedoslednim mencanjem, kakor delajo nekateri še celo v Ljubljani, *) ki sveto stvar smesijo „ljudstvu na ljubo“ z nikakor opravičenim krajšanjem liturgičnega teksta, tako, da njihove petje ni potem ne tič ne miš. Tudi jaz bi bil med tistimi, ki bi želeli okrajšani tekst, zlasti za „Credo“, toda, dokler se tako dovoljenje ne dobi iz mero-dajnega mesta, pustim rajši vse v „štihu“, kakor pa da bi samovoljno krajšal predpisani tekst. Naj bi se o tej zadevi obrnili taki ljudski strahopetci do sv. zbora v Rim za tako posebno dovoljenje. Dokler pa tega nimajo v rokah, pa so in ostanejo še na dalje nekaj, kar jim pa nočem povedati.

No, naj pa bo zabavljanja dosti, da se komu kri ne spridi; naj sledi še kaj iz „Šent-Vida“.

Novitét se nam je skozi celo leto precej nabralo. Omenim le najpoglavitniše, namreč Kaim-ovo: „Missa in honorem Sancti Henrici“, katero smo na „Sveti večer“ prvokrat peli. Ta maša zahteva pred vsem krepkih in čvrstih tenorov, in s takimi sme se naš kor ponášati (drugi pevci nismo, razun alta, nič kaj posebnega). Tu hočem navesti kritiko največega nasprotnika našemu petju, katera naj služi tistim, „ki so kaj prizadeti“ v tolažbo; rekel je pa naš kritik: „Tako lepega petja pa še nisem slišal v naši cerkvi“. — Tako govori priprosti kmet, ki bi bil v začetku cecilijanstva najraje mene in druge pevce pometel raz kor.

Nočem pa trditi, da bi bila edino imenovana maša naredila na ljudstvo sploh, tako ugoden utis. Bilo je še nekaj drugega o Božiči novega, in sicer, peli smo nekatere božičnice iz „Božičnega oratorija“.

Precej po zahvalni pesni na Sveti večer zapeli smo: „Tiha noč, blažena noč“, in menda je ravno ta pesen tako ljudstvo pridobila, da je letos vse vprek petje hvalilo. Po odpetim „Deo gratias“ zavrela je druga iz oratorija, namreč: „Človek nekđaj pogubljeni“, ki ima zares veličasten „konec“: „Slava Bogu v visokosti! Slava!“ Iz oratorija smo peli tudi, se vé da, pri privatnih mašah: „Rodil se v Betlehemu“, in „Češčeno rajsko detice“. — Človek bi mislil, da lepših „božičnih“ ni na svetu, tako nenavadno vzvišeni vtis imajo do srca umetnika in prostaka.

Vrednost našega petja je iz umetniškega stališča včasih večja ali zopet manjša, nekaterikat pa tudi prav slaba. Vsi pevci dohajajo le k sv. maši ob desetih. Zjutraj pojemo navadno le v mešanem četvorospěvu; primeri se pa tudi, da me pustijo kar samega. Ravno taka je popoldan pri blagoslovu. Ne ostajajo pa pevci iz kora zavoljo zanikernosti, ampak mogoče ni vsem vselej priti v cerkev.

Predno pa končam, nikakor ne smem in ne morem zamolčati, da se imamo za dober vspêh pri cerkvenem petju zahvaliti posebno našemu, za lepoto cerkve in cerkvenih slovesnosti goreče vnetemu č. g. župniku Andreju Volc-u. Ne le, da so mi dali popolno prostost za vodstvo cerkvenega petja, tudi za pevce so poskrbeli in jim dostojno plačilo odmenili. Bog nam ohrani tedaj našega, sploh močno ljubljenega, častitega gospoda župnika! Naj najdejo ta častiti gospod pri vsaki duhovnijsi sovrstnika!

Miroslav.

— **Iz Svičine pri Mariboru**, 6. dec. 1883. l. — Dne 25. nov. smo imeli pri nas lepo svečanost. Obhajali smo cerkvenega patrona sv. Andreja, blagoslovljali tudi lepo „al fresco“ slikano cerkev in ponovljene altarje. Naš čestiti gosp. župnik so povabili blagoslovljat našega visokočastitega gosp. dekana J. Čučeka iz Jarenine. — Nedeljo ob desetih vršilo se je blagoslovljenje, pridiga in potem sv. maša. Pri maši smo peli „Missa solemnis“, od Ant. Foerster-ja, op. 25., instrumentalno brez orgel; Introitus, Graduale, Offert. in Communio koralno. — Ta maša je v resnici izvrstna. Sê strahom sem jo vzel v roke, postrani jo en čas gledal; a z veseljem sem jo ta dan nesel s kora. Ni tako težka, kakor sem si jo prej mislil in dobro se nam je posrečila.

Naj tudi še omenim, kaj smo se med letom novega naučili:

I. „Tantum ergo“ pojemo od skladateljev: A. Foerster, Kasp. Ett, Mich. Haller, Jos. Hanisch, Ign. Traumihler, F. J. Schütty, P. Ang. Hribar i. t. d.

*) Mislimo, da je to le izjema, akoravno neopravičena. Vr.

II. Latinske maše: 1. „Missa solemnis“, zl. Ant. Foerster, op. 25.; 2. „Missa in honorem s. Viti M.“, zl. Mir. Tomec, op. 1.; 3. „Missa s. Ant. de Padua“, zl. Jos. Zangl, op. 51.; 4. „Missa Adoro te“, zl. J. Singenberger; 5. „Missa in honorem s. Josephi“, zl. Dan. Fajgelj, op. 5.; 6. „Missa in honorem beatae Mariae Virginis“, zl. Dan. Fajgelj, op. 7.; 7. „Requiem“, zl. Ant. Foerster; 8. „Requiem“, zl. P. Ang. Hribar, op. 5.; 9. „Requiem“, zl. Karol Greith, op. 15.

III. Offertoria, motetta etc.: „Veritatis mea“, zl. dr. Fr. Witt; „In festo s. Joseph“, zl. Jos. Lavtizar; „Confitebuntur coeli“, zl. G. Veselak; „In festo Oo. Sanctorum“, zl. Ant. Foerster; „Eripe me“, zl. Fr. Witt; „Ascendit Deus“, zl. Ant. Foerster; „In festo immaculatae Concept. B. M. V.“, zl. R. Burgarell; „Bone Deus“, zl. Ant. Nedvėd, op. 18.; Offertorium „in Dom. I. II. III. et IV. Adventus“; „In Dom. I. et II. Quadragesimae“, „Justitiae“, „Laudate Dominum“, zl. K. Ett; „In Dom. Passionis et Dom. Palmarum“ vse po „Fliegende Blätter“ 1872. in 1873. I. in po „Musica sacra“ 1875. I. „Graduale in festo s. Nomen Jesu“, zl. dr. Fr. Witt; „Jesu Rex“ in festo Nom. Jesu, (Palestrina); „Adoramus te“ (Palestrina); „Ave Maria“, zl. J. Grois; „Ave Maria“, zl. L. E. Mechura; „Asperges me“, zl. Kasp. Ett; „Asperges me“, zl. Ant. Foerster; „Vidi aquam“, zl. dr. Fr. Witt; „Vidi aquam“, zl. R. Burgarell i. t. d.

Da bi v prihodnjem letu v cecilijanskem petji še bolj goreče napredovali!

Fr. Treven.

— Čepovan, 22. jan. — Dolgo Ti že nisem pisal, dragi „Cerkveni Glasbenik“! Pa to molčanje ni znak nedelavnosti; nasprotno ravno pretečeno leto smo na Goriškem sploh, pa tudi tukaj v Čepovanu posebej dostojno napredovali v pravem cerkvenem petji. Res, da se še tū in tam oglasi kak nezadovoljnež, a principijelnih nasprotnikov nimamo na Goriškem. Nemarnosti tē je pač še precej, pa čas bo tudi tukaj najboljši zdravnik.

Tukaj v Čepovanu so peli o Božiči o polnoči: Missa „Ad dulcissimum Cor Jesu“ od F. Schaller-ja, „Grad.“ od Witta, „Offert.“ od Stehle-ja. Ob 10. „Missa Jesu Redemptor“ od Kaima, „Grad.“ „Viderunt“ od Koenena, Offert. „Tui sunt coeli“ od Koenena, „Introitus“ in „Communio“ pa koralno. Na praznik sv. Štefana: Missa „Omnis spiritus laudet Dominum“ od Hanischa, vloga v falsi-bordoni po Foerster-ju. Na novo leto kakor pri tretji maši na Božič. „Tantum ergo“ iz „Cecilije“ in P. Ang. Hribarjeve.

Ker se pa cecilijancem rado očita, da skrbé preveč za slovesno latinsko petje ob praznikih, premalo pa za slovensko ob navadnih nedeljah, naj omenim, da ta zausnica večinoma ostane na vetru. Evo dokaz! Kakor tudi drugod, imamo tudi pri nas zraven starega kora, mlad naraščaj, ki sedaj nastopa edino pri slovenskem petji. V Adventu se je namreč od 10- do 15letnih fantičev dvajset začelo učiti po notah. Le-ti so prvič v cerkvi peli na Božič pri zornej maši: „Jezus male k sebi kliče“ in dve božični pesni iz „Cecilije“. V nedeljo Jezusovega Imena so ravno ti ščinkovci prepevali koralne litanije iz druge knjige sv. Detinstva. Prihodnjo nedeljo pa nastopijo redno nedeljsko petje v slovenskem jeziku — v družbi s starim korom.

To je menda pač dokaz, da cecilijanec ne zanemarja slovenskega cerkvenega petja.

Dostavim naj še, da smo v Čepovanu ustanovili podružnico cecilijanskega društva Goriškega, katerej je načelnik č. g. vikarij Blazij Grča, pevovodja pa dobroznani cecilijanec g. Štefan Šuligoj.

K pomnoženej delavnosti se bodo cecilijanci na Goriškem obudili gotovo potem, ko društvo dopolni svoj odbor pri prihodnjem občnem zboru, ki se nam obeta na spomlad. Takrat se bode morda tudi odločilna beseda spregovorila gledé edinosti v organu za Goriško in Ljubljansko društvo.

Razne reči.

— V prežalostnem naznanilu smrti premilostnega gospoda knezoškofa dr. Janeza Krizostoma Pogačar-ja rekli smo, da „Cecilijino društvo ljubljanske škofije“ dolguje svojemu plemenitemu pokrovitelju najiskrenejšo hvalo ter veden najblažji spomin. Naša naloga nij, opisovati vsestransko delovanje prečastitega rajnekega; storili so to že drugi

domači in tuji listi. A epo stran njegovega vztrajnega prizadevanja dolžni smo njemu in sebi tū zabilježiti: njihov trud za dobro cerkveno glasbo. — Že kot vodja v Alojznici (1846. — 1858.) skrbeli so za lepo petje v domači kapeli, navduševali mlade pevce za kraljico umetnosti, kupovali muzikalije in plačevali učitelje glasbe iz svojih pičlih dohodkov (n. pr. v 2 letih nad 400 gl.). Kadar so gojenci svojega ljubelega vodja hoteli razveseliti, naučili so se novih pesni ali pa zapeli krasno Aiblinger-jevo (daljšo) „Cvetica zasajena“ (besede Görres-ove, prevod Fr. Levstik-ov). O tej pesni so rekli: „Nij je pesni, ki bi me bolj potolažila, kakor ta“. Kdor pozna Aiblinger-jeve skladbe, bode vedel, kakošne skladbe da so ranjcega navduševali. Kot stolni dekan so pokojni knezoškof vzeli glasbo v stolnici v svojo skrb, razglasili članek „o cerkveni glasbi“ ter nabirali med znanci in prijatelji darov za ustanovljenje „deškega zbora“, ker jim (naj mimogredé povemo) ženski glasovi v cerkvi niso bili všeč. Žalibože, da se je ta „deški zbor“ prezgodal razdri, kar pa nij bila krivda mil. gosp. pokrovitelja. Jako so se razveselili, ko so slišali, da se snuje (l. 1877.) „Cecilijino društvo“ za Ljubljansko škofijo; natanko so sami pregledali društvena pravila in blagovoljno prevzeli pokroviteljstvo društva, za katero so skrbeli z besedo in dejanjem. Podprli so potrebno orglarsko šolo s cerkvenimi doneski, ki jih je gosp. minister za bogočastje na njih prošnjo dovolil. Za občne zборе „Cec. društva“ odprli so veliko dvorano svoje palače ter se sami vdeleževali zborovanja. Za cerkveno pesmarico „Cecilijo“ so se zelo zanimali in jo težko pričakovali. Čast. duhovščini so v „Diözesan-Blattu“ in o priliki vizitacij na srce polagali skrb za cerkveno glasbo, in kjer so o tacihi prilikah kaj boljšega čuli, bili so veseli ter pohvalili gosp. duh. pastirja, orglavca in pevce. S kratka: yeliko veliko so storili ranjki knezoškof za zboljšanje cerkvene glasbe, in to Bogu v čast in vernikom v spodbudo. Predobrotljivi Bog Jim vse to na onem svetu obilno povrni!

— † Dne 15. decembra umrl je v Kodanji (Kopenhagen) vis. čast. apostolski prefekt za Dansko, gosp. Armin Grüder, hišni prelat sv. Očeta, 55 let star. Bil je rajski navdušen „cecilijanec“ in izvrsten govornik. O priliki glavnega zbora „Cec. društva“ v Münster-u l. 1882. imel je slavnostni govor v cerkvi. R. I. P.

— Namesto dosedanjega glavnega predsednika „Cec. društva“ na Irskem, mil. škofa N. Donelly-ja, je izvoljen dublinski kanonik g. Scully. G. Donelly ostane častni predsednik. Vredništvo glasbenika „Lyra“ je prevzel Mr. Jos. Seymour.

— Društvo za zboljšanje cerkvene glasbe v Alzaciji je jelo izdajati nov mesečnik „Cecilia“, ki velja na leto 2 marki 40 pf. Izhaja v Francoskem in nemškem jeziku. Prva muzikalna priloga je prinesla motete od Erb-a, Hamm-a in H. Weitberger-ja. „Cerkv. Glasb.“ priporoča svojo najmlajšo sestro, da si jo naročite in sicer pri opravištvu v Colmar-u, Augustinergasse 8.

— (Pojasnilo zastran pesmarice „Cecilija“.) Nek „prijatelj“ cerkv. petja se pritožuje, da ne obsega prvi del „Cecilije“ imen skladateljev. Temu odgovarjamo, da pride imenik vseh skladateljev v pregledu na koncu celega dela, kar se nam ugodnejše dozdeva, nego preobkladati zbirko pogosto z istimi imeni. Imena skladateljev za razne pesni tudi še nijso avtentična; tako n. pr. je notorično, da je v prvih dveh Riharjevih zvezkih pod njegovim imenom mnogo pesni, posnetih iz nemških zbirk in tudi izvirajočih od domačih skladateljev n. pr. Bl. Potočnik-a, Traven-a. To pa treba dognati, kar mora želiti vsak pošten domoljub. — Kar se tiče male oblike (formata) „Cecilije“, opozorujemo na stroške velicega formata za orglavce. Kdo bi je plačal? Tū pomagata lahko dva iztisa, da nij treba orglavcu listov obračati. — Konečno še opazka, „zakaj da slavno društvo sv. Mohora izdaja „note“ za 28.000 udov, izmed katerih malokdo po notah peti zná!“ — Prav to je glavna zasluga sl. društva, da je spravilo med slovenski svet toliko število pesmaric. Kdor je ne more ali noče rabiti, prihrani naj jo lahko za poznejše čase, kajti „čez 7 let vse prav pride“, ali pa naj jo podari pevcem cerkvenemu petju v prid — ako mu je kaj zanj mar. Kdo bi se tū nehoté ne spominjal dragocenega mazila sv. Marije Magdalene in tega, kar nam o tem slučaju pripoveduje sv. evangelista Janez XII., 3—8.?!

 V naslovu št. 3. zadnje muzikalne priloge naj se pripiše imé gospoda skladatelja „Josip Lavtižar“. Dobili smo rokopis brez imena; zadnja korektura pa v naglici nam nij bila izročena.

 Današnji list obsega 12 strani.

Pridana je listu 2. štev. prilog.

Odgovorni vrednik lista Janez Grjeda. — Odgovorni vrednik glasb. priloge Anton Foerster.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.